

RECUPERACIÓ DE PEIXOS MIGRADORS

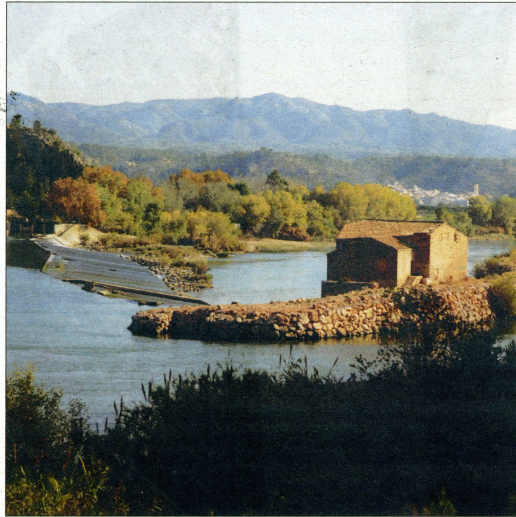
Una rampa de peixos empantanegada

L'oposició dels regants, de l'empresa que explota la hidroelèctrica i de l'Ajuntament de Xerta té encallat el projecte per a millorar la connectivitat ecològica del riu a l'Assut amb una rampa de més de 200 metres, projectada fa més de dos anys per part de l'Idécé i clau en la reintroducció de l'esturió

Xerta/Tivenys Oscar Meseguer

Primer havia de ser un elevador de peixos, però això requeria generar un cabal de crida i regants de la dreta i hidroelèctrica es van mostrar recelosos que això pogués afectar les respectives concessions d'aigua. Esta oposició es va traduir en la negativa de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) a donar el vistiplau al projecte, que aleshores es va reformular en una rampa canalitzada de 210 metres de llargada i 10 d'amplada, amb una profunditat mínima de 55 cm i un pendent del 2,7%. Però esta segona opció, que igualment busca garantir la connectivitat ecològica del tram final del riu per a afavorir entre altres coses la reintroducció i recuperació d'espècies migradores -migran d'aigües salades a dolces sobretot per a reproduir-se-, també ha resultat torpedinada, a través d'allegacions en contra, no només pels mateixos actors sinó també per l'Ajuntament de Xerta i els regants de l'esquerra. El resum és que l'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre (Idécé), que impulsa el projecte en el marc del programa Life Migrato Ebre, finançat amb fons europeus, espera llum verd de la CHE des de fa més de dos anys, i comença a estar cansat, segons s'hi refereixen fonts de l'organisme, del rebuig insistent dels usuaris de l'Assut.

La connectivitat és un requisit que imposa la normativa europea de rius i, per tant, és d'obligat compliment. "Ens consta que la Comissió Europea està decebuda tant amb l'actitud dels usuaris de l'assut com de l'administració catalana", valora Marc Ordeix, coordinador del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis i un dels responsables del projecte, que acusa l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) d'exigir requisits que no han estat necessaris en altres casos, com ara un estudi d'impacte ambiental exhaustiu, que assegura que ja han entregat. Finalment, però, l'última paraula la tindrà la CHE, que és la que ha anat rebent les alegacions de part dels regants, el consis-

Imatge d'arxiu, d'abans de les obres de consolidació de l'assut, de l'antic molí fariner i de la part dreta de l'assut, on es vol construir la rampa per a peixos.

« La Comissió Europea està decebuda amb l'actitud dels usuaris i de l'administració catalana »

Marc Ordeix
IDECÉ I CENTRE D'ESTUDIS DELS RIUS

« És una barbaritat. Ens trauria pressió d'aigua al canal i l'assut perdria el seu contingut »

Manolo Masià
PRESIDENT DELS REGANTS DE LA DRETA

tori xertolí, un pescador local i Sercosa, empresa que explota el salt hidroelèctric. Fonts oficials de la CHE sostenen que el projecte continua "en tramitació" en espera d'"un informe de l'ACA".

La rampa ascendent es construiria des de l'àrea d'influència de les turbines de la central elèctrica, prop de la captació d'aigua del canal de reg de la Dreta. Les turbines de la planta generen una remor que atrau

« Com està concebuda ara, és una obra faraònica i un atemptat contra el patrimoni »

Roger Avinyó
ALCALDE DE XERTA

« Estem d'acord que es faci una actuació mediambiental, però que es faci amb seny »

Jorge Delgado
SERCOSA, EXPLOITADORA DE LA HIDROELÈCTRICA

els peixos i la rampa s'aixecaria en direcció a l'escala de peixos gairebé en desús que hi ha a la paret de l'assut i que va construir fa anys l'empresa estatal Acuamed. "Està mal construïda i no la fa servir cap peix i, de fet, la CHE ens va instar a tramitar l'actual projecte, una rampa amb un pendent suau i suficient profunditat perquè se'n beneficien totes les espècies, com a remodelació d'aquella escala", revela Or-

deix. El Migrato Ebre té com a reptes estrella la reintroducció al riu Ebre de l'esturió europeu, que es considera que va començar a davallar just amb la construcció de l'Assut al segle XV i que va desaparèixer del riu fa més de 50 anys.

Els arguments dels opositors són diversos, però actualment coincideixen sobretot en l'impacte estètic i patrimonial sobre l'Assut de l'Ebre. De fet, la CHE, la hidroelèctrica i els regants han hagut de finançar esta dècada obres de consolidació i reforç de la històrica presa, ja que perillava la seua integritat. "El projecte [la rampa per a peixos] es va fer de pressa i corrents per no perdre el finançament europeu i pensem que posar una rampa de formigó de més de 200 metres al mig de l'assut és una obra faraònica i un atemptat contra el patrimoni", s'explica l'alcalde de Xerta, Roger Avinyó, que curiosament és del mateix partit (ERC) que ara, des de la instauració del govern Torra, duu les regnes de l'Idécé. Avinyó afegeix que també temen que les obres afecten l'estructura de l'antic molí fariner, situat igualment a la dreta de l'Assut i declarat Bé Cultural d'Interès Local. "Vam proposar fer l'ascensor de peixos dins de l'edifici, perquè així s'hauria aprofitat per a rehabilitar-lo", recorda, però la proposta no va fructificar, en bona mesura perquè el propietari, la Reial Companyia de Canalitzacions de l'Ebre, fa anys que jurídicament no existix. Segons Avinyó, la presència del molí també hauria dut el Departament de Cultura de la Generalitat a fer un informe desfavorable sobre la rampa. "Estem d'acord amb la funció del projecte, però no amb la manera en què s'ha tramitat", tanca el batlle xertolí, que coincideix amb els regants que, en la mesura en què la rampa requereix uns 8 dels 12 m³/s ecològics que la CHE té fixats per al cabal d'aigua que baixa per damunt de la cresta de l'assut, amb l'activació de la rampa es perdria esta làmina d'aigua. La materialització del projecte en conflicte concentraria estos 8 m³/s abans de la cresta

i després propulsaria un cabal riu amunt per la rampa a construir, segons explica Ordeix: "És com un petit riu dins d'un riu". I en contradiacció. Ordeix defensa tot just que l'esmentat cabal ecològic no es perd perquè s'utilitza per a una causa ecològica i es mostra sorprès perquè els detractors del projecte també hagen "utilitzat" com a alegacions, segons diu, hipotètiques afectacions de la rampa a les nàïades (petxines d'aigua dolça) i a la rabo-seta (llopet), un extrem que considerava "absolutament fals". També matisa que s'han compromès a fer un seguiment de les esclèxes de l'edifici del molí.

Però regants i hidroelèctrica, lluny d'afluïxar, es mostren més belhigerants que mai. "És una barbaritat. Ens trauria pressió d'aigua al canal i l'assut perdria el seu contingut estètic. Sembla que els peixos siguin primer que natros", es queixa Manolo Masià, històric president de la Comunitat de Regants de la Dreta. "Estem d'acord que es faci una actuació mediambiental, però que es faci amb seny, perquè el que hi ha previst ens sembla desproporcionat per a la zona", valora Jorge Delgado, enginyer de Sercosa, que conclou que estan esperant "que la CHE diga el què". Ordeix revela que, amb el canvi de signe polític del Govern espanyol (del PP al PSOE) ara fa més d'un any, la CHE s'ha mostrat més ben predisposada envers el projecte i els ha transmès el seu aval tècnic, però encara falta la resolució final. L'Idécé va posar en funcionament el setembre del 2017 la rampa per a peixos viatgers a l'assut d'Ascó i fa temps que espera a ardonir la connectivitat del riu amb la de l'Assut de l'Ebre.

Ordeix també lamenta que amb la rampa d'Ascó no hi va haver tots estos inconvenients i l'Idécé es va entendre ràpidament amb el gestor de la Central Nuclear d'Ascó, però els detractors de la rampa de Xerta argumenten tot just que es vol tractar el cas de l'Assut com el d'Ascó quan són dos escenaris "completament diferents". ■